

4.1.3 La ràdio a la transició

Inici (/) / Memòria històrica, dones i TIC (/memoria-historica-dones-i-tic)
/ 4.1 Context històric de la ràdio a Catalunya i a Espanya (/node/1565) / 4.1.3 La ràdio a la transició

Durant la transició la informació local i comarcal es trobava en mans de la ràdio privada, sobretot quan RNE tenia el monopoli informatiu. La font d'informació eren els diaris que ja havien passat la censura i per no mullar-se, els continguts eren més culturals i anecdòtics que informatius. Tot i així, hi havia intents de fer programes informatius, fins i tot es buscava el feed-back amb els oients a través del telèfon. Com, per exemple, el programa hora 25 de Ràdio Barcelona a partir del 72.

Poc a poc, el control de la informació passa de les notícies locals a les nacionals i internacionals. Però quan hi havia conflictes, el control local tornava, fins el punt que, arran del decret antiterrorista de 1975, les emissores havien d'enregistrar els programes en directe i presentar-los al Govern. Si Franco ja havia demostrat que no volia una obertura, després de la seva mort encara s'augmenta més el control sobre els M.C. i no serà fins després de les eleccions de juny del 77 quan es decreti la llibertat d'informació per a les emissores de ràdio. A partir de l'octubre del '77 la nova imatge de la ràdio en la transició es configura a partir de la llibertat d'informació i els informatius són la gran novetat.

La manera de fer ràdio canvia i apareixen els testimonis de les mobilitzacions al carrer així com més diversitat de polítics i sindicalistes. Les ràdios tenen la seva pròpia agenda i ja no es limiten a informar d'allò que volen les institucions. És a dir, aquesta transformació es dona quan veritablement es pot transmetre l'actualitat per les ones. El nou periodisme també afecta els magazines, que tracten continguts molts diferents i solen ser dirigits per no periodistes. A Catalunya destaquen les retransmissions conjuntes de les 5 emissores comercials de Barcelona. S'hi tracta l'actualitat i s'entrevisten les personalitats polítiques i culturals del moment. Això és possible gràcies a professionals com Luis del Olmo o Margarida Blanch entre altres. Així es recorda la Montserrat Minobis, que a l'any 1976 començava a treballar a la ràdio a Barcelona:

☰ Esquema ▼

“Vaig venir a Barcelona i vaig entrar a treballar a Radio España fins a l'any 76, es a dir un any després que es va morir el dictador. De Radio España després vaig passar a ràdio nacional per treballar a Radio Peninsular, i aquell mateix any van obrir Radio Quatre. Vaig anar compaginant coses per Radio 1, per Radio 5, que era ràdio Peninsular, i després per Ràdio 4. El canvi més significatiu és que a partir de l'any 76 la gent ja podia fer els seus propis informatius, i cap programa tenia que passar per la censura prèvia.”

Un canvi important fou la possibilitat tecnològica i política de fer retransmissions des del carrer, amb les unitat mòbils:

“La possibilitat d'anar amb unitats mòbils al carrer en plena transició democràtica, això si que va ser un canvi fonamental en que pots permetre que la gent participi en el que fas. Abans també ho fèiem amb les trucades telefòniques pels discos dedicats, per exemple, que també podia funcionar. Però, és clar, la llibertat de poder dir lo que vols o criticar lo que vols, canvia molt. Això va ser un fet fonamental.”

La major participació de la gent i la llibertat d'expressió contribueix a que la ràdio arribi a molta més gent que els diaris, i fa una gran contribució a les eleccions ja que dóna a conèixer partits i les seves propostes. L'acceptació de la ràdio és molt important i queda reflectida a l'EGM de l'època. És el mitjà amb més credibilitat de la transició democràtica, per sobre de la TV. Montserrat Minobis, llavors treballant a Ràdio 4, recorda com va donar a conèixer els diputats i diputades de l'Estat l'any 1979:

“A radio 4, malgrat no tenia un protagonisme, em van donar un espai al programa estrella, Temps Oberts, que fèiem els matins la Fregola i la Matilde Almendros, fent una serie d'entrevistes amb els primers diputats i diputades del país. Ningú coneixia els nostres diputats i diputades després de les primeres eleccions a l'any 79. Diguem-ni que els va donar a conèixer a tots i a totes. Que tampoc hi havien tantes diputades.”

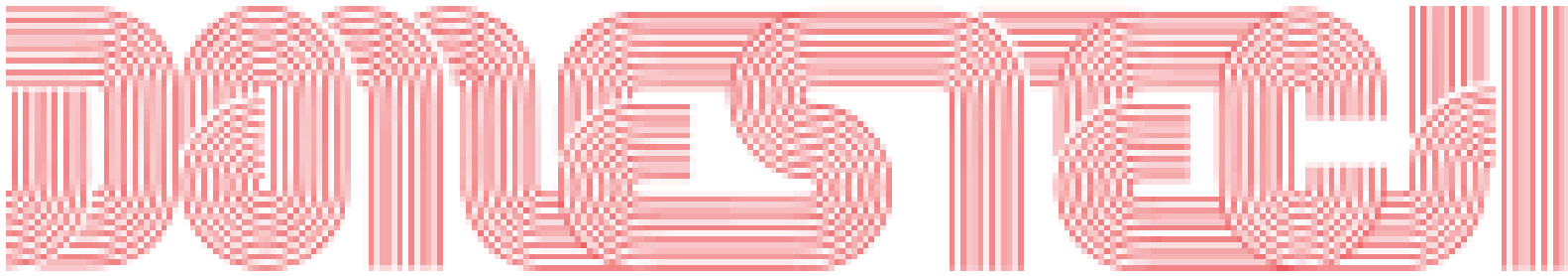
Aquell mateix any, precisament al dia 4 d'abril de 1979, s'inaugura a Barcelona Ona Lliure, una ràdio lliure, popular i autogestionada. També anomenada “Onda Lliure”, la ràdio estava gestionada per a una assemblea formada per estudiants de periodisme, professors, objectors de consciència, ecologistes, grups de suport a presos, feministes, col·lectius de gais i lesbianes, grups proautonomia obrera i, en general, persones interessades a fer ràdio. Les seves emissions es feien des de l'Ateneu Llibertari del Poble Sec i des de la freqüència 91.5 FM amb una potència

de 20 W. El 19 d'abril, es a dir, pocs dies després de la seva inauguració, Ona Lliure és tancada i tres membres del Ministeri de Cultura i dos policies en precinten els aparells. Malgrat tot, el 23 d'abril i amb nous emissors la ràdio tornarà al aire fins que a l'1 d'octubre de 1980 sortirà la primera sentència de tancament d'Ona Lliure, acusada de “desacatament a l'autoritat i gravíssima alteració de l'ordre públic” tot i que el jutge declara l'absolució de tots els detinguts, membres de ràdios lliures, en “no considerar delictes la lliure emissió”.

Del 14 al 17 de juny del 1979 s'hi celebrà a Barcelona el I Encuentro sobre Radios Libres del Estado Espanyol, i sorgeixen noves experiències per a difondre l'idea d'una comunicació lliure com havia proposat Bertold Brecht al 1931 en la seva Teoria de la Ràdio:

“La radio podría ser el aparato de comunicación más formidable que imaginarse pueda para la vida pública, un sistema de canalización enorme, o mejor dicho, podría serlo, si supiera no solamente hacer que el oyente escuchara, sino que hablase: no aislarlo, sino ponerlo en relación con los demás. Sería preciso que la radio, abandonando su actividad suministradora, organizase este aprovechamiento por obra de los mismos oyentes.”

La primera ràdio lliure a emetre a l'Estat Espanyol va ser Ràdio Maduixa, de Granollers (Catalunya), al 1977.

[Terminis d'ús \(/terminis-dus-24052018\)](/terminis-dus-24052018)

[info@donestech.net \(mailto:info@donestech.net\)](mailto:info@donestech.net)

Escriu-nos tant si vols més informació, com si tens urgències, si vols participar en cap projecte, o si vols felicitar-nos!

Subscriu-te al butlletí

Tots els butlletins (</butlleti/donestech-0>) [Cancel·lar \(https://donestech.net/newsletter/subscriptions\)](https://donestech.net/newsletter/subscriptions)

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

(<http://independent.academia.edu/donestechdonestech>)

(<https://donestech.net/rss.xml>)

(<https://vimeo.com/user8966514>)

(<https://www.youtube.com/channel/UvXqK9qAR6n2fuSI8bXWc4A>)

ENTRA (/USER)